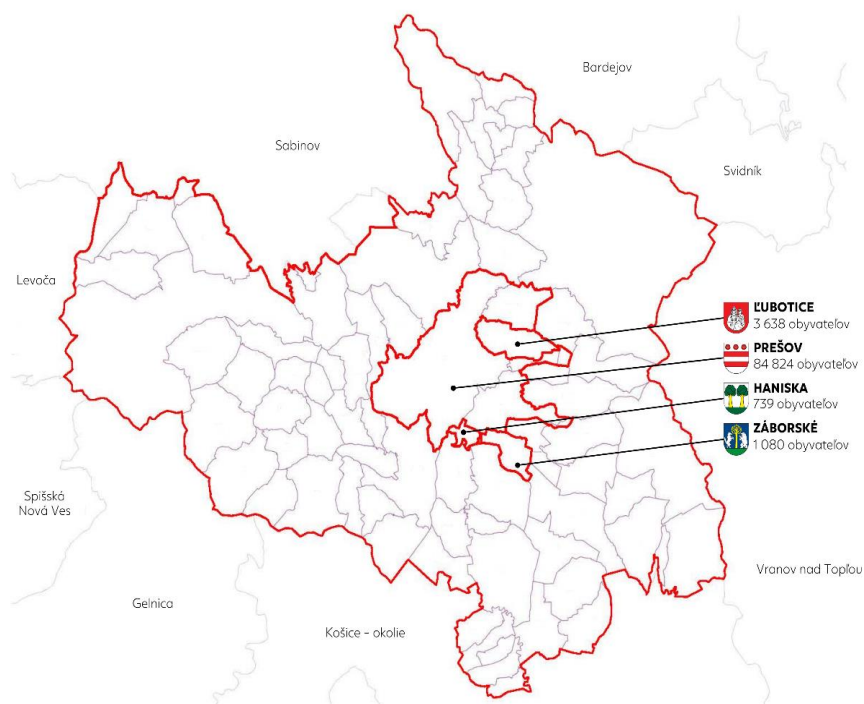

SPOLOČNÝ PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCÍ NA ÚZEMÍ UDRŽATEĽNÉHO MESTSKÉHO ROZVOJA PREŠOV
NA OBDOBIE ROKOV 2023 - 2030
S VÝHLÁDOM DO ROKU 2035

VSTUPNÁ SPRÁVA

Vstupná správa pre spracovanie strategického dokumentu Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí na území udržateľného mestského rozvoja Prešov na obdobie rokov 2023 - 2030 s výhľadom do roku 2035 v súlade s Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií schválnej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 197/2017 zo dňa 26. apríla 2017	
VÚC/skupina obcí/mesto/obec	Skupina obcí Prešov, Haniska, Ľubotice a Záborské spoločne tvoriace územie udržateľného mestského rozvoja Prešov (ďalej len „UMR Prešov“)
Zadávatel' tvorby stratégie	Mestský úrad Prešov
Identifikácia územnej/-ných samospráv/-y, pre ktorý/-é sa dokument spracováva	Mesto Prešov IČO: 00 327 646 Adresa sídla: Hlavná 73, 080 01 Prešov Štatutár: Ing. František Ol'ha Webstránka: www.presov.sk Obec Haniska IČO: 00 690 520 Adresa sídla: Bajzova 14, 080 01 Haniska Štatutár: Ladislav Šimkovič Webstránka: www.obechaniska.sk Obec Ľubotice IČO: 00 690 538 Adresa sídla: Čsl. letcov 2, 080 06 Ľubotice Štatutár: Mgr. Nicole Rubisová Webstránka: www.obeclubotice.sk Obec Záborské: IČO: 00 328 014 Adresa sídla: Hlavná ulica 39/31, 082 53 Záborské Štatutár: Kristína Maliňáková Webstránka: www.obeczaborske.sk
Plánovacie obdobie	2023 - 2030 s výhľadom do roku 2035
Navrhovaný/menovaný gestor spracovania PHRSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Andrea Turčanová (do 23. 11. 2022) Ing. František Ol'ha (od 23. 11. 2022) e-mail: primator@presov.sk , tel.: +421 51 3100101
Navrhovaný/menovaný koordinátor prípravných prác spracovania PHRSR a jeho kontaktné údaje	Mgr. Martina Dubecká e-mail: martina.dubecka@presov.sk tel.: +421 51 3100161
Členovia prípravného tímu/spracovatelia vstupnej správy	Mgr. Martina Dubecká Ing. Magdaléna Artimová Ing. Janka Nemcová, PhD. JUDr. Veronika Vozárová Ing. Mária Mularčíková Mgr. Ján Vysocký

A. Základné údaje o PHRSR

1. Hlavné ciele, výzvy, problémy a impulzy, na ktoré PHRSR bude reagovať

1.1. Hlavné impulzy pre spracovanie dokumentu

Hlavné impulzy pre spracovanie strategického dokumentu - Spoločného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre územie udržateľného mestského rozvoja Prešov na obdobie 2023 - 2030 s výhľadom do roku 2035 (ďalej len „PREŠOV 2030“) je rámcovo možné zhrnúť nasledovne:

- Legislatívna povinnosť - zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorý stanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja.
- Nové programové obdobie (2021-2027) - potreba prípravy Integrovannej územnej stratégie, založenej na integrovanom prístupe k strategickému plánovaniu rozvoja územia.
- Kľúčové problémy vychádzajú aj z existujúcich strategických dokumentov alebo územno-plánovacích dokumentov a potreby, ktoré zásadne ovplyvnia ďalší rozvoj územia.
- Aktuálny stav súvisiaci s pandémiou COVID - 19 a jej dopadmi.
- Vojna na Ukrajine a jej dôsledky.

Základné východiská pre spracovanie strategického dokumentu „Prešov 2030“ mesta Prešov a obcí tvoriacich územie udržateľného mestského rozvoja v zmysle platnej legislatívy sú:

- končiacia platnosť súčasných strategických dokumentov, spracovaných v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- návrh implementačného mechanizmu pre nové programové obdobie na roky 2021-2027 vo väzbe na čerpanie EÚ fondov, vychádzajúci z Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2021/1060, čl. 28 a 29, podmieňujúci podporu integrovaného územného rozvoja z EÚ zdrojov na základe integrovaných územných stratégií,
- výstupy procesu monitorovania a hodnotenia realizácie aktuálnych strategických dokumentov mesta Prešov a dotknutých obcí, vrátane parciálnych sektorových strategických dokumentov a priemet priorít územia do nového spoločného strategického dokumentu a súčasne nového PHRSR Prešovského samosprávneho kraja a Integrovannej územnej stratégie Prešovského samosprávneho kraja.

„PREŠOV 2030“:

- **je novým dokumentom** v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý reflektuje širšie vzťahy územia mesta, uplatnenie integrovaného prístupu a princípov udržateľného mestského rozvoja. Pri jeho spracovaní sa postupuje v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národných strategických dokumentoch a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v schválenom PHRSR Prešovského samosprávneho kraja,
- **je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie** mesta Prešov a obcí tvoriacich UMR Prešov,
- **zastrešuje všetky sektorové strategické dokumenty** obcí tvoriacich UMR Prešov pre jednotlivé oblasti rozvoja,
- **smeruje k udržateľnému rozvoju UMR Prešov a je realizovaný na princípe partnerstva,**
- **je strategickým dokumentom**, ktorého vypracovanie a schválenie je podmienkou **pre získanie zdrojov zo štátneho rozpočtu a doplnkových EÚ zdrojov** pre rozvojové projekty miest a obcí vymedzeného územia.

„PREŠOV 2030“ s výhľadom do roku 2035 je kľúčovým strednodobým strategickým dokumentom, vypracovaným v súlade s § 5, písm. d) a § 8 Zákona č. 539/2008 Z.z. v znení jeho neskorších zmien. Územie udržateľného mestského rozvoja Prešov (ďalej len UMR Prešov) tvorí jadrové mesto Prešov a obce Haniska, Ľubotice a Záborské. UMR Prešov je súčasťou okresu Prešov, prirodzeného regiónu

Šariš a Prešovského samosprávneho kraja. Členovia UMR Prešov uzatvorili memorandum o spolupráci na vypracovaní Integrovannej územnej stratégie ako Spoločného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí na území udržateľného mestského rozvoja Prešov, ktorý nahrádza samostatné PHRSR obcí. Mesto Prešov a dotknuté obce sa pri výkone svojej činnosti budú usilovať o všestranný rozvoj územia a o napĺňanie potrieb svojich obyvateľov.

Vízia, strategické ciele, prioritné oblasti a navrhované intervencie, uvedené v strategickom dokumente, vychádzajú z dohody predstaviteľov mesta a aktérov územia o strategickej vízii a prioritných oblastiach rozvoja.

„PREŠOV 2030“ vychádza z princípu koncentrácie úsilia mesta Prešov a dotknutých obcí do troch prioritných oblastí rozvoja - PROSTREDIE, ĽUDIA, PROGRES a na výbere takých aktivít a intervencií, ktoré čo najefektívnejšie prispievajú k rozvoju spoločného územia udržateľného mestského rozvoja v súlade s víziou v strategických oblastiach s dôrazom na zlepšenie kvality života v území.

Zámerom strategického dokumentu „PREŠOV 2030“ je reagovať na nové výzvy a identifikované špecifické problémy dotknutého územia, ako aj politické, sociálne, ekonomické, technologické a environmentálne faktory (zelená a digitálna transformácia, dôslednejšie uplatnenie integrovaných nástrojov a špecificky miestneho prístupu, Industry 4.0, dostupnosť otvorených dát, nové požiadavky na odolnosť územia, občianske iniciatívy a pod.).

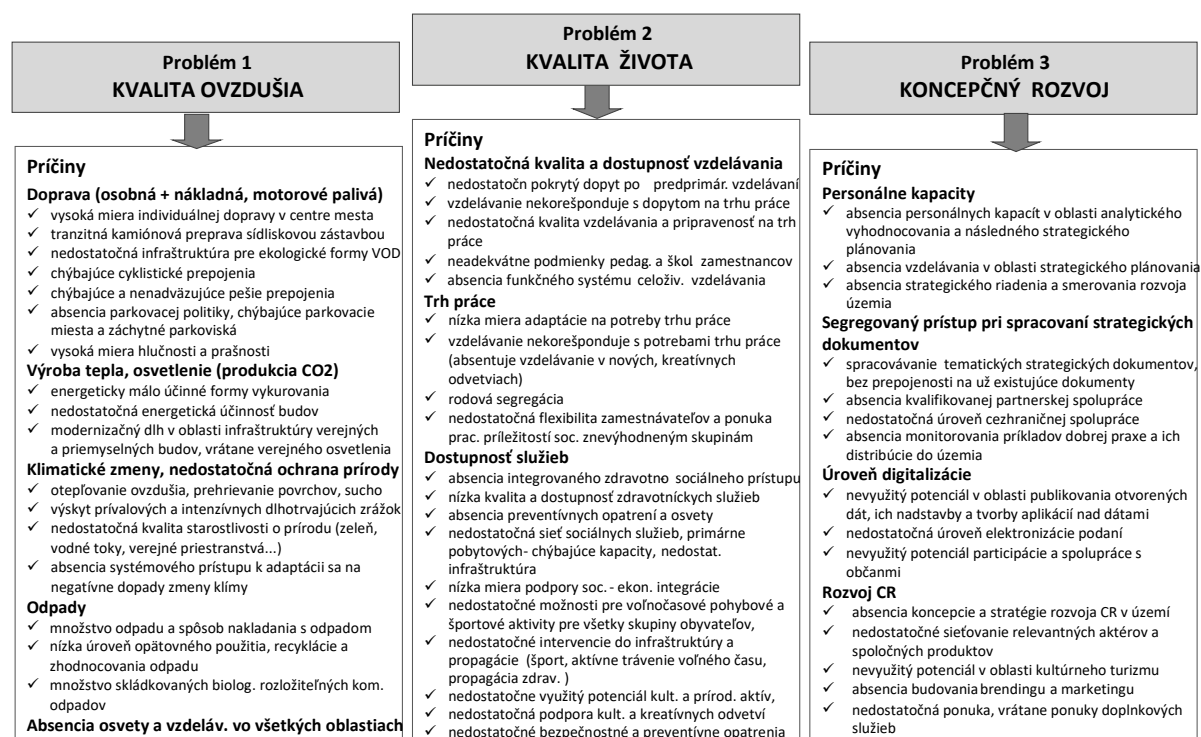
Potrebu spracovania nového strategického dokumentu vyvolala aj zmena strategických priorít na národnej úrovni a zmena pohľadu na využitie potenciálu územia, ktorými sú najmä:

- špecifický potenciál územia v nadväznosti na existujúce podnikateľské prostredie a infraštruktúru (vo väzbe na udržanie konkurencieschopnosti), diverzifikovaná štruktúra priemyselných podnikov,
- špecifický potenciál územia v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu,
- polohový a kooperačný potenciál územia posilnený novou dopravnou infraštruktúrou,
- vzdelaná pracovná sila,
- blízkosť Košíc ako druhého najväčšieho mesta Slovenska a Prešova,
- využívanie inovácií a digitalizácie v podnikaní a vo verejných službách,
- nové formy kooperácie aktérov v území.

1.2.Hlavné výzvy a problémy, na ktoré dokument reaguje

Mesto Prešov v poslednom období spracovalo mnohé sektorové strategické a koncepčné dokumenty (Stratégia udržateľného rozvoja dopravy mesta Prešov - Masterplán, Akčný plán udržateľného energetického rozvoja mesta Prešov, Základná stratégia adaptácie na nepriaznivé zmeny klímy na území mesta Prešov, Program odpadového hospodárstva, Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb, Potenciál mesta Prešov v oblasti Smart City, Program rozvoja bývania mesta Prešov do roku 2030, Stratégia rozvoja kultúry mesta Prešov 2021-2026 a iné), ktoré, o. i. vygenerovali relevantné dáta, definovali konkrétne problémy a pomenovávali potreby, ktoré je nevyhnutné riešiť. Tieto problémy, spoločne s problémami a potrebami obcí Haniska, Ľubotice a Záborské tvorili základné východisko pri definovaní kľúčových problémov UMR Prešov. Rámčovo sú rozčlenené do troch tematických okruhov problémov, na riešenie ktorých je potrebné zamerať sa prioritne, viď. nižšie uvedená schéma č.1:

Schéma 1 : Tematické okruhy problémov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Okrem vyššie uvedených problémov bolo potrebné pri nastavovaní cieľov rozvoja územia reagovať aj na špecifické problémy, potreby a výzvy územia udržateľného mestského rozvoja:

- nepriaznivý demografický vývoj v jadrovom meste Prešov a súvisiace zmeny v poskytovaní verejných služieb,
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily z územia,
- nástup nových technológií a ich využívanie v mestskom prostredí a na úrovni obcí tvoriacich územie udržateľného mestského rozvoja,
- využívanie, obnova a dobudovanie technickej a environmentálnej infraštruktúry,
- udržateľnosť mestského a prímestského prostredia,
- posilnenie odolnosti a reakcie na neočakávané situácie a zmeny prostredia,
- spoločenská zodpovednosť, angažované komunity a participácia.

Hlavné výzvy územia udržateľného mestského rozvoja :

- demografické, sociálne a spoločenské výzvy,
- výzvy v oblasti fyzickej infraštruktúry, dopravy a životného prostredia,
- výzvy v oblasti hospodárskej,
- výzvy v oblasti dobrého spravovania územia a využitia medziobecnej a medzisektorovej spolupráce.

Demografické, sociálne a spoločenské výzvy

Jednou z hlavných výziev je starnutie obyvateľstva - narastajúci trend zvyšovania podielu starších osôb na celkovej populácii. Dochádza k poklesu podielu osôb v produktívnom veku a pretrvávajú odliv kvalifikovanej pracovnej sily. Podľa dostupných štatistických údajov stúpa ekonomické zaťaženie obyvateľstva (cca 19 % - ný podiel obyvateľov v seniorskom veku), je vytváraný tlak na uspokojovanie rastúcej potreby po sociálnych službách a ich ďalšom rozvoji. Je potrebné klásť dôraz na služby, prostredníctvom ktorých zraniteľné skupiny obyvateľov (seniori, zdravotne znevýhodnení

a pod.) zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí, uspokojiť rastúci dopyt po integrovaných službách zdravotnej a sociálnej starostlivosti, rozširovať a poskytovať vhodné služby pre rozvoj rodinnej politiky i služby, ktoré napomáhajú pri riešení už vzniknutých krízových situácií jednotlivcov, rodín či komunít. Výzvou pre územie je aj riešenie otázky marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Vážnou výzvou je negatívna migračná bilancia (za posledné desaťročie 6 % úbytok obyvateľstva v riešenom území UMR Prešov), viditeľný je odliv vzdelanej pracovnej sily. Nevyhnutnosťou sa stáva potreba zatriktívniť územie pre mladých ľudí, ale aj ostatných obyvateľov, zvýšiť nielen kvalitu prostredia územia udržateľného mestského rozvoja, ale aj verejných politík, zmeniť spôsob komunikácie s verejnosťou, podporiť aktivity občianskych iniciatív a spoločensky zodpovedných komunít, miestnu ekonomiku, nové formy celoživotného vzdelávania a nadobúdania nových zručností.

Územie dnes disponuje vzdelávacou infraštruktúrou, výzvou je jej stavebno-technický stav, potrebná modernizácia, rozširovanie kapacít vo väzbe na legislatívne zmeny, ako aj zatriktívnenie vzdelávacieho procesu a posilnenie zastúpenia pomáhajúcich profesií.

Výzvy v oblasti fyzickej infraštruktúry, dopravy a životného prostredia

Kľúčovým problémom územia je dlhodobá doprava. Dopravný systém riešeného územia, primárne mesta Prešov, je poznamenaný nedostatočnou kapacitou cestnej siete, ktorá nevyhovuje rozsahom ani usporiadaním dopytu po doprave. Kapacitné radiálne cesty sú veľmi silne zaťažené tranzitnou dopravou, najmä nákladnou (9 % ciest osobnými automobilmi a až 35 % ciest nákladnými automobilmi - tranzit mestom Prešov). Veľmi vysoký podiel majú vonkajšie cesty do Prešova a z Prešova (35 % ciest osobnými automobilmi a 43 % ciest nákladnými automobilmi). Cestná sieť, infraštruktúra verejnej dopravy, ani komunikácie pre peších a cyklistov sa nerozvíjajú podľa aktuálnych potrieb. Najväčšou výzvou je nevyhnutnosť zmeny prístupu plánovania mobility s dôrazom na aktívne a udržateľné formy prepravy (pešia doprava, cyklodoprava a verejná doprava) prostredníctvom zapájania obyvateľov, zainteresovaných strán a koordinácie medzi dotknutými sektormi. Nevyhnutnosťou je zvýšenie bezpečnosti účastníkov a zvýšenie podielu ekologickej mobility. Cieľom je zlepšenie dostupnosti verejnej osobnej dopravy a zabezpečenie udržateľnej mobility vysokej kvality pre celé mesto Prešov, vrátane zázemia, vybudovanie moderného, zákaznicky atraktívneho systému verejnej dopravy (integrovanej dopravný systém). Veľkou výzvou, najmä pre Prešov, je potreba riešenia statickej dopravy a s tým súvisiace postupné zavádzanie regulácie parkovania. Systém zvýhodňuje obyvateľov mesta Prešov, sekundárne prispieva k zvýšeniu udržateľnosti trvalo žijúceho obyvateľstva v meste Prešov a zároveň zabezpečeniu komfortu pre návštevníkov mesta a jeho okolia.

Zásadnou výzvou územia udržateľného mestského rozvoja je kvalita životného prostredia. Cieľom mesta Prešov, ale aj dotknutých obcí, je v oblasti životného prostredia realizovať účinné a udržateľné opatrenia, zamerané na elimináciu zásahov ohrozujúcich a poškodzujúcich životné prostredie a krajinu, optimalizáciu spotreby energie, koncepčný prístup k adaptácii na nepriaznivé dopady zmeny klímy (vrátane prevencie rizík a ochrany prírody a krajiny), budovanie modrej a zelenej infraštruktúry, revitalizáciu verejných priestranstiev, ich estetizáciu, bezpečnosť a bezbariérovosť.

Odpadové hospodárstvo, primárne spôsob nakladania s odpadmi, má zásadný vplyv na kvalitu životného prostredia. Výraznú pozornosť bude potrebné venovať systémovému nastaveniu nakladania s odpadom, jeho likvidácii a zhodnocovaniu, vrátane zavádzania konceptu cirkulárnej ekonomiky do praxe.

Dobudovanie technickej a environmentálnej infraštruktúry je nevyhnutné aj vo vzťahu k zvýšeniu atraktivity územia pre priame zahraničné investície a investície do územia, využívanie tzv. zanedbaných plôch a objektov v území a zároveň zvýšenie podnikateľskej aktivity.

Výzvy v hospodárskej oblasti

Kľúčové výzvy v hospodárskej oblasti súvisia predovšetkým s digitalizáciou, zelenou a obehovou ekonomikou, s technologickými i netechnologickými inováciami, s prepojením výskumu a praxe, so sieťovaním malých podnikov a zavádzaním nových obchodných modelov a marketingu s dôrazom na zelenú a digitálnu transformáciu mestskej ekonomiky.

Na hospodársky rast územia má zásadný vplyv strojárstvo a automobilový priemysel. Cieľom je rozvoj miestnej ekonomiky, založený o. i. aj na podpore mikropodnikov, malého a stredného podnikania so zameraním primárne na vybrané formy cestovného ruchu založené predovšetkým na kultúrnom a kreatívnom priemysle. Výzvou v oblasti vedy a informačných technológií je hlavne sektor vzdelávania, zdravotníctva a kreatívneho priemyslu, ale aj obehového hospodárstva v prepojení na digitalizáciu verejnej správy s využitím potenciálu akademického sektora.

Výzvy v oblasti dobrého spravovania územia

Pretrvávajúcim problémom územného rozvoja je nedostatočné plnenie funkcie koordinačného a integračného nástroja jednotlivých sektorových politík (t. j. lokálne, regionálne, celoštátne úrovne) a rôznych aktérov územného rozvoja (t. j. od občanov, cez podnikateľský sektor, tretí sektor až po verejnú správu). To vedie k nízkej efektívnosti rozhodovacích a implementačných procesov, nízkej flexibilitě, neadresnosti opatrení a k formálnosti použitia nástrojov strategického manažmentu a územného rozvoja. Významným problémom sú kapacitné limity (kvalitatívne aj kvantitatívne) personálneho, technického a finančného zabezpečenia tvorby a implementácie politiky územného rozvoja na kľúčových úrovniach. Politika územného rozvoja je neraz implementovaná bez aktívnej účasti kľúčových aktérov lokálnej ekonomiky, obyvateľov, tretieho sektora, vzdelávacích a vedeckých inštitúcií.

Hlavnou výzvou je skvalitnenie verejných politík, a to prostredníctvom využitia skúseností z uplatňovania princípov dobrého spravovania a aktívnej účasti verejnosti na správe vecí verejných - zapájaním verejnosti do rozhodovania, podporou partnerstva a spolupráce, zdieľaním odborných kapacít, kladením dôrazu na spoločenskú zodpovednosť a aktívne občianstvo. Výsledkom by mali byť verejné služby zamerané na riešenie potrieb obyvateľov a komunít, vytvorený priestor pre vzájomnú diskusiu, spoluúčasť obyvateľov na tvorbe verejných priestorov a verejných politík s cieľom celkového zvýšenia kvality života obyvateľov.

Problémy územia udržateľného mestského rozvoja vo väzbe na spravované územie:

- nevyhovujúci stav verejných budov,
- nedostatočne využívaný inovačný potenciál a prítomnosť akademického sektora,
- nedostatočná integrácia verejných služieb,
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily v produktívnom veku,
- kapacity samosprávy,
- nezáujem občanov o veci verejné, systematická podpora komunít,
- komplexná starostlivosť o znevýhodnené skupiny obyvateľstva,
- prepojenie strategických dokumentov na mestskej, medziobecnej a subregionálnej úrovni.

1.3. Hlavné ciele PHRSR, vrátane predbežnej vízie

Základným princípom pri nastavovaní cieľov udržateľného mestského rozvoja bolo uspokojovanie súčasných potrieb obyvateľov UMR Prešov tak, aby nebola ohrozená schopnosť budúcich generácií uspokojovať svoje potreby. Tento koncept je postavený na troch základných pilieroch:

1. **Sociálny aspekt** udržateľného mestského rozvoja – zameranie na zlepšenie kvality života obyvateľov v území (dostupnosť služieb pre všetkých obyvateľov; adekvátne infraštruktúra;

rovnaké možnosti na prístup k vzdelaniu; zamestnaniu; zdravotnej a sociálnej starostlivosti; kultúre; rekreácii...)

2. **Ekonomický aspekt** udržateľného mestského rozvoja – vytváranie ekonomicky prosperujúceho prostredia, ktoré je schopné udržateľného rastu a rozvoja (podpora podnikania, primárne MSP; tvorba pracovných miest; rozvoj inovácií a technológií; investície do infraštruktúry; dopravy; podpora udržateľných ekonomických sektorov...)
3. **Environmentálny aspekt** udržateľného mestského rozvoja – ochrana a zachovanie prírodného prostredia; minimalizácia negatívnych dopadov ľudských aktivít na životné prostredie; podpora udržateľného využívania prírodných zdrojov (znižovanie emisií skleníkových plynov; boj proti zmene klímy; nakladanie s odpadmi a obnoviteľnou energiou; ochrana kvality vzduchu, vody a pôdy; podpora biodiverzity a vytváranie zelených a modrých plôch...)

Vízia

PREŠOV 2030 - správna voľba pre dôstojný život, spoluprácu, podnikanie a poznávanie.

Hlavný cieľ stratégie „PREŠOV 2030“

Vytvoriť podmienky pre všestranný rozvoj územia, využitie dostupných vnútorných a vonkajších potenciálov a zdrojov na zlepšenie kvality života v území a napĺňanie potrieb jeho obyvateľov a návštevníkov.

Vízia a hlavný cieľ sú v strategickom dokumente rozpracované do tzv. záväzkov, strategických a špecifických cieľov v 3 prioritných oblastiach, konkrétne:

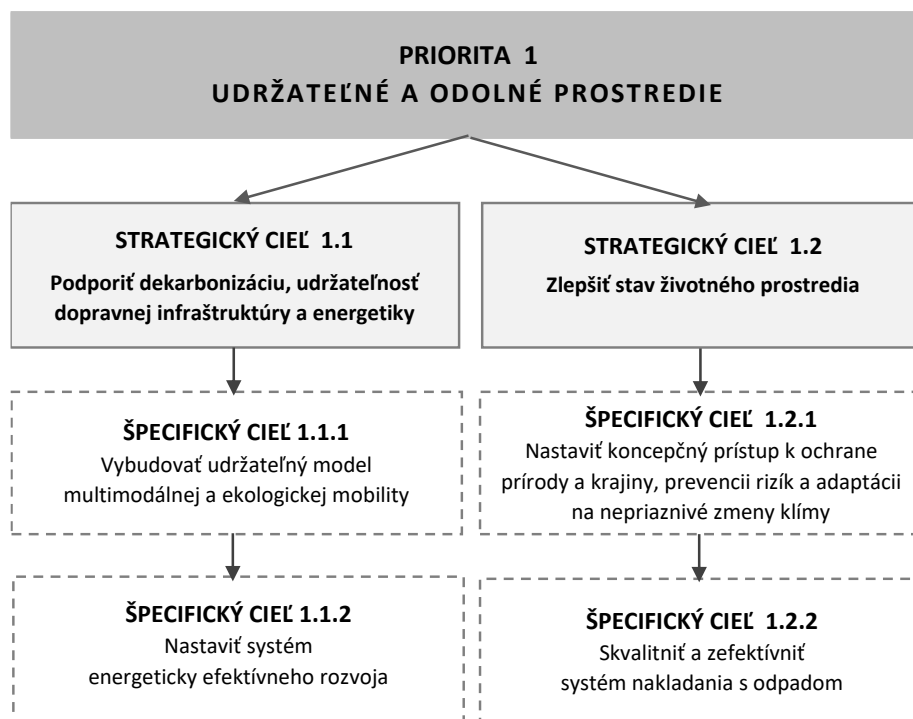
PRIORITA 1 - Udržateľné a odolné prostredie

PRIORITA 2 - Služby pre dôstojný život

PRIORITA 3 - Strategický rozvoj a dobré spravovanie

Prioritné oblasti rozvoja územia udržateľného mestského rozvoja Prešov sú rozpracované na úroveň strategických a špecifických cieľov. Každému špecifickému cieľu je priradený zoznam operácií - hlavných smerov intervencií na ich naplnenie.

Schéma 2: Priorita 1 UDRŽATEĽNÉ A ODOLNÉ PROSTREDIE

Zdroj: Vlastné spracovanie

Intervencie na dosiahnutie stanovených cieľov

Špecifický cieľ 1.1.1

Vybudovať udržateľný model multimodálnej a ekologickej mobility

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Koordinácia výstavby siete TEN-T a medzinárodného spojenia s Poľskom (R4), vrátane obchvatov mesta a obcí, v spolupráci so všetkými relevantnými partnermi
- Implementácia integrovaného dopravného systému (IDS Východ) v území, vrátane rekonštrukcie, modernizácie a výstavby infraštruktúry slúžiacej pre verejnú dopravu (napr. zastávky, informačný systém pre cestujúcich)
- Modernizácia cestnej infraštruktúry (miestne komunikácie, cesty II. a III. triedy, infraštruktúra pre peších) a obnova mostov v zlom až havarijnom stave
- Rekonštrukcia a výstavba prestupných bodov a záchytných parkovísk v najvyťaženejších dopravných uzloch s prepojením na integrovaný dopravný systém
- Zavedenie nízkoemisných zón a miestnej parkovacej politiky (zonácia, rezidenčné parkovanie)
- Dobudovanie, modernizácia a dekarbonizácia miestnej dopravnej infraštruktúry a dopravného systému, vrátane nových trolejbusových tratí, mobilných prostriedkov MHD, rekonštrukcie údržbovej základne (depa) a podpory zdieľanej dopravy
- Dobudovanie cyklistickej infraštruktúry v jadrovom meste a prímestských oblastiach
- Podpora využívania inteligentných riešení v doprave (smart parking, regulácia dopravy)

Špecifický cieľ 1.1.2

Nastaviť systém energeticky efektívneho rozvoja

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Realizácia efektívneho plánovania, poskytovanie systematickej podpory v oblasti energetických úspor a zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie v spolupráci s lokálnymi partnermi
- Implementácia riešení zvyšujúcich energetickú efektívnosť budov a znižujúcich emisie skleníkových plynov
- Budovanie a modernizácia mestskej/obecnej infraštruktúry na výrobu a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov energie a aktivít zameraných na znižovanie emisií prachových častíc z vykurovania domácností
- Realizácia aktivít zameraných na znižovanie emisií prachových častíc z vykurovania domácností
- Podpora využívania inteligentných energetických systémov a sietí v čo najväčšej miere

Špecifický cieľ 1.2.1

Nastaviť koncepčný prístup k ochrane prírody a krajiny, prevencii rizík a adaptácii na nepriaznivé zmeny klímy

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Vypracovanie, priebežné vyhodnocovanie a aktualizácia koncepčných dokumentov pre oblasť adaptácie na nepriaznivé zmeny klímy (stratégia a akčný plán), aktualizácia plánov manažmentu povodňového rizika a vypracovanie adaptačných stratégií
- Realizácia aktivít zameraných na ochranu prírody, krajiny a biotopov a podporujúcich biodiverzitu a ekosystémové služby
- Realizácia preventívnych opatrení v krajine a na vodných tokoch ako ochranu pred povodňami; vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine; hydrogeologických prieskumov; sanácie zosuvov pôdy
- Zlepšenie systému monitorovania a riadenia kvality ovzdušia (aj s efektívnejším využívaním dát a inteligentných systémov), ako aj prevencie a manažmentu s tým spojených rizík

- Budovanie a modernizácia systémov vyhodnocovania rizík, ako aj systémov včasného varovania a vyznania obyvateľov pred prírodnými katastrofami
- Budovanie environmentálneho povedomia obyvateľov o zmenách klímy a podpora osvetu zameranej na ochranu životného prostredia v širokom kontexte

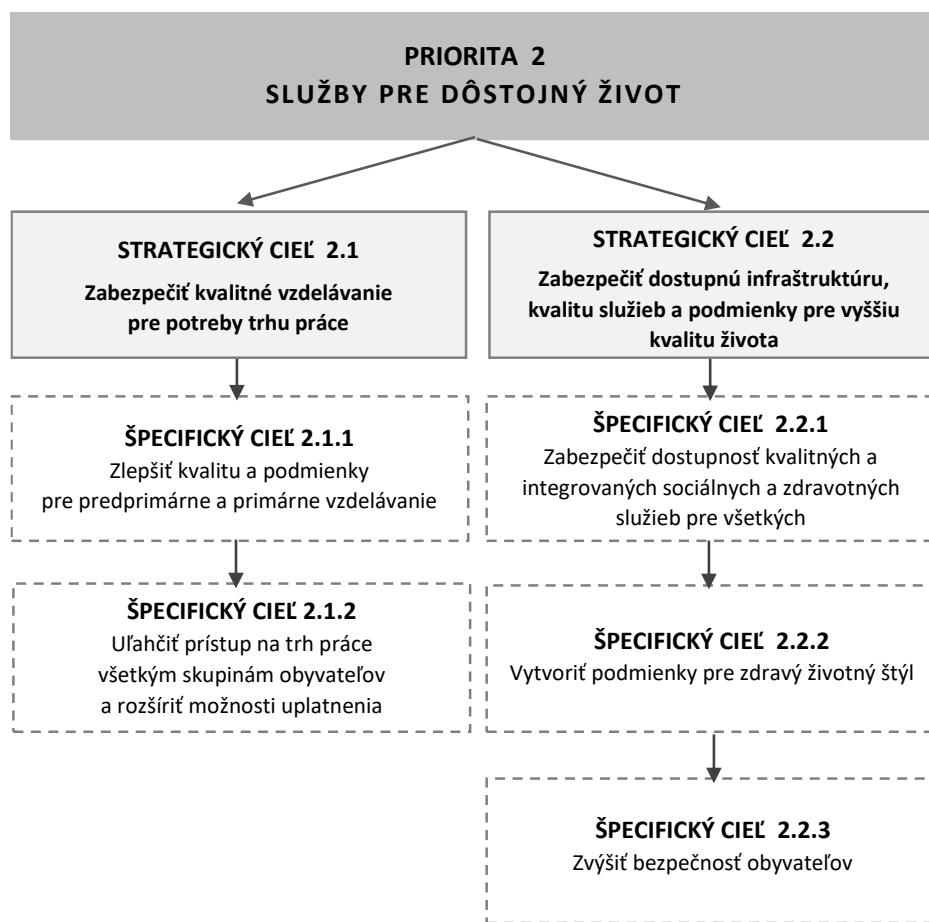
Špecifický cieľ 1.2.2

Skvalitniť a zefektívniť systém nakladania s odpadom

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Vypracovanie, priebežné vyhodnocovanie a aktualizácia koncepcných dokumentov pre oblasť odpadového hospodárstva (stratégia a akčný plán)
- Zavádzanie integrovaných a inteligentných riešení v oblasti nakladania s odpadmi, ako aj systémov pre zhodnocovanie rôznych druhov odpadov
- Zavádzanie incentívnych systémov pre obyvateľov pre zber a triedenie komunálneho odpadu s cieľom zvyšovať podiel vytriedených zložiek a znižovať množstvo vyprodukovaného zmesového odpadu (napr. prostredníctvom množstvového zberu, žetónového systému, lístkového systému)
- Budovanie povedomia obyvateľov o prínose obehového hospodárstva pre zvýšenie kvality a udržateľnosti životného prostredia, najmä prostredníctvom predchádzania vzniku odpadu, jeho znižovania, efektívneho využívania zdrojov, či opätovného použitia, opráv a recyklácie produktov (aj v spolupráci s Ekocentrom Prešov a ďalšími partnermi)

Schéma 3: Priorita 2 SLUŽBY PRE DÔSTOJNÝ ŽIVOT

Zdroj: Vlastné spracovanie

Intervencie na dosiahnutie stanovených cieľov

Špecifický cieľ 2.1.1

Zlepšiť kvalitu a podmienky pre predprimárne a primárne vzdelávanie

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Zabezpečiť prístup k predprimárnemu a primárnemu vzdelávaniu pre všetky skupiny obyvateľov a podporovať inkluzívne vzdelávanie na všetkých úrovniach
- Zvýšiť kvalitu vzdelávania a budovania zručností detí a mladých ľudí, vrátane rozvoja ich odbornej prípravy, podpory digitálnych zručností, zabezpečenia materiálno-technického vybavenia široko-dostupnej siete škôl v území
- Zvýšiť kompetencie a zručnosti pedagogických pracovníkov, vrátane manažérskych zručností u riadiacich pracovníkov na školách
- Zvýšiť zapojenie podporných profesií v školstve do procesu formálneho vzdelávania ako včasná intervencia pridružených sociálnych, psychologických a ďalších problémov detí a mládeže – predovšetkým školských psychológov, špeciálnych pedagógov, asistentov učiteľov a logopédov (v predprimárnom vzdelávaní)

Špecifický cieľ 2.1.2

Uľahčiť prístup na trh práce všetkým skupinám obyvateľov a rozšíriť možnosti uplatnenia

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Poskytovať súčinnosť hospodárskym subjektom pôsobiacim v regióne pri tvorbe pracovných príležitostí (napr. obnova verejnej infraštruktúry, dopravná dostupnosť)
- Podporovať partnerov a poskytovať súčinnosť pri realizácii aktivít zameraných na prilákanie investorov do lokality so záujmom o realizáciu rozvojových a/alebo inovatívnych projektov
- Realizovať aktivity v spolupráci s partnermi zamerané na podporu férového, flexibilného, rodovo vyváženého a inkluzívneho zamestnávania a odmeňovania lokálnymi zamestnávateľmi
- Implementovať udržateľný model subjektu sociálnej ekonomiky manažovaný mestom resp. obcami (napr. sociálny podnik)
- Zabezpečiť podporu plynulého prechodu obyvateľov medzi jednotlivými fázami životného cyklu (vzdelávanie, trh práce, poproduktívny vek), s osobitným dôrazom na špecifika ľudí so zdravotným či iným znevýhodnením
- Podporovať komplexný systém celoživotného vzdelávania založeného na participácii všetkých aktérov (zamestnanec, zamestnávateľ, štát), s dôrazom na špecifické potreby znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľov

Špecifický cieľ 2.2.1

Zabezpečiť dostupnosť kvalitných a integrovaných sociálnych a zdravotných služieb pre všetkých

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Implementovať systémové riešenia v dostupnosti, kvalite a integrácii poskytovaných aj nových sociálnych a zdravotných služieb a podporovať rovnocennosť pri financovaní verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb
- Modernizovať priestory a rozšíriť kapacitu zariadení, v ktorých sú poskytované sociálne/integrované služby vo všetkých formách (rezidenčné, individualizované aj komunitne organizované)
- Zlepšiť prístup k dostupnému a primeranému bývaniu - a špecificky nájomnému bývaniu – pre rôzne skupiny obyvateľov, vrátane nízkopříjmových domácností
- Podporiť sociálnu inklúziu príslušníkov znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľov, vrátane marginalizovaných rómskych komunít

Špecifický cieľ 2.2.2

Vytvoriť podmienky pre zdravý životný štýl

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Investovať do budovania a modernizácie infraštruktúry a do aktivít na podporu zdravého životného štýlu, ako aj aktívneho trávenia voľného času všetkými skupinami obyvateľov
- Budovať a skvalitňovať športovú infraštruktúru využívanú aj pre profesionálny šport, vrátane potrebného materiálno-technického vybavenia
- Zrealizovať výstavbu a modernizáciu prvkov športovej infraštruktúry v školách a školských areáloch s hľadaním možností jej využitia pre širšiu verejnosť ako súčasť komplexnej revitalizácie existujúcich areálov škôl

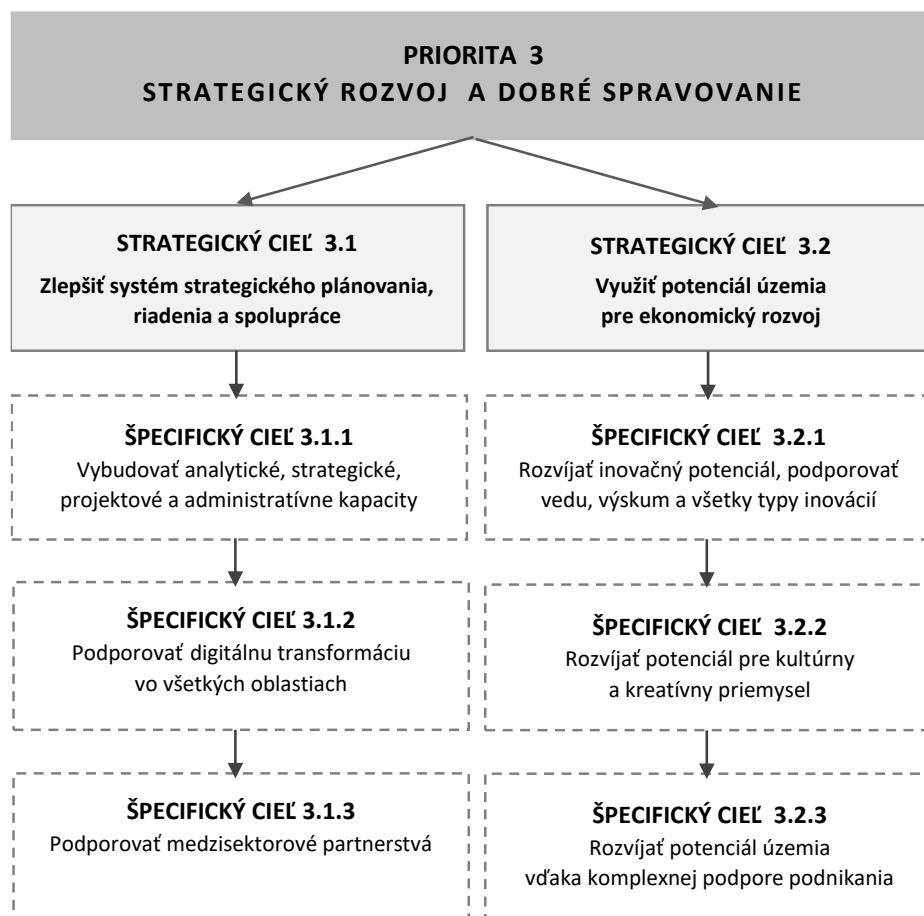
Špecifický cieľ 2.2.3

Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Budovať prvky a prijímať opatrenia zamerané na zvýšenie bezpečnosti v doprave
- Zavádzať riešenia zvyšujúce kvalitu bezpečnosti obyvateľov vo verejných priestoroch
- Realizovať osvetové aktivity zamerané na podporu a zvýšenie bezpečnosti obyvateľov
- Skvalitniť činnosť a materiálno-technické zázemie záchranných zložiek pôsobiacich v území s prepojením na ostatné zložky integrovaného záchranného systému (mestskej a obecnej polície, dobrovoľných hasičov)
- Zvýšiť kapacitu efektívne reagovať na mimoriadne udalosti formou včasnej a efektívnej intervencie, manažovať ich ako aj kontinuálne riadiť riziká spojené s ich výskytom

Schéma 4: Priorita 3 STRATEGICKÝ ROZVOJ A DOBRÉ SPRÁVOVANIE

Zdroj: Vlastné spracovanie

Intervencie na dosiahnutie stanovených cieľov

Špecifický cieľ 3.1.1

Vybudovať analytické, strategické, projektové a administratívne kapacity

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Vytvoriť koncept a koncepciu vybudovania kapacít mesta Prešov pre strategické plánovanie a riadenie rozvoja mesta Prešov; pre prípravu, implementáciu a riadenie integrovaných územných investícií (IÚI) v rámci UMR - vrátane nastavenia ukazovateľov pre hodnotenie ich efektívnosti; ako aj pre integráciu a spoluprácu zástupcov rôznych úsekov mesta, obcí či partnerov na príprave, monitorovaní, hodnotení a implementácii plánovaných či realizovaných intervencií
- Systematicky budovať a posilňovať analytické a strategické kapacity na úseku strategického rozvoja, zabezpečiť ich kontinuálne vzdelávanie a nevyhnutnú materiálno-technickú podporu
- Podporovať iniciatívy zlepšujúce strategické riadenie v území v spolupráci s partnermi z UMR, Prešovského samosprávneho kraja, štátu ako aj s ostatnými partnermi zo súkromného a verejného sektora
- Systematicky podporovať záujem a participáciu občanov na strategickom plánovaní, ako aj efektívnej komunikácie s nimi

Špecifický cieľ 3.1.2

Podporovať digitálnu transformáciu vo všetkých oblastiach

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Podporovať digitalizáciu služieb verejnej správy poskytovaných samosprávou
- Implementovať riešenia podporujúce rozširovanie či skvalitňovanie digitálnej infraštruktúry, digitalizáciu verejného priestoru, zabezpečenie požadovanej úrovne kybernetickej bezpečnosti ako aj využitie digitálnych dát (big data)
- Modernizovať vybavenie v oblasti digitálnych technológií v materských školách a základných školách
- Podporovať poskytovanie digitálnych služieb vo všetkých oblastiach hospodárstva – a hlavne v oblastiach cestovného ruchu a kultúrneho a kreatívneho priemyslu

Špecifický cieľ 3.1.3

Podporovať medzisektorové partnerstvá

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Vypracovať inovačnú stratégiu mesta Prešov v širokej spolupráci s miestnymi partnermi
- Vybudovať kapacity pre budovanie partnerstiev, sieťovanie a koordináciu partnerov z rôznych sektorov v rámci podpory rozvoja miestneho inovačného ekosystému
- Realizovať aktivity zamerané na sieťovanie lokálnych aktérov zo všetkých sektorov (verejného, súkromného, akademického ako aj neziskového) v rôznych oblastiach, na podporu komunikácie, spolupráce a budovania spoločných platforiem či organizácií, napr. klastrov v rámci inovačného ekosystému

Špecifický cieľ 3.2.1

Rozvíjať inovačný potenciál územia, podporovať vedu, výskum a všetky typy inovácií

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Podporovať prípravu a realizáciu spoločných projektov vedy, výskumu a inovácií v spolupráci partnerov z rôznych oblastí a sektorov s využitím inovačného potenciálu existujúcich priemyselných parkov, výskumných a akademických inštitúcií, ako aj jednotlivých inovátorov

- Podporovať rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a všetkých druhov inovácií (technologických aj netechnologických)
- Podporovať špecifické aktivity na podporu rozvoja inovačného potenciálu na všetkých úrovniach (napr. inovatívnych spolupráce, špecifické podujatia, súťaže), ako aj rozvoja infraštruktúry pre inovatívne projekty, start-ups, scale-ups či spin-offs (napr. inovačné huby, laby, coworkingy a pod.)

Špecifický cieľ 3.2.2

Rozvíjať potenciál pre kultúrny a kreatívny priemysel

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Podporovať rozvoj kultúrnych a kreatívnych odvetví, ako aj subjektov pôsobiach v nich prostredníctvom systémového vytvárania podmienok pre ich pôsobenie v meste Prešov – v oblasti infraštruktúry aj podporných služieb
- Podporovať obnovu a inovatívne využitie hmotného kultúrneho dedičstva v území s prepojením na kultúrny a kreatívny priemysel, s cieľom rozvíjať a prezentovať lokálne nehmotné kultúrne dedičstvo, ako aj generačný prenos kultúrneho dedičstva
- Podporovať aktivity rozvíjajúce existujúci potenciál v oblasti hudby a scénického umenia v meste Prešov
- Podporovať vytváranie estetického a živého verejného priestoru, vrátane podpory public art, a využiť potenciál biokoridoru vodných tokov na území mesta a obcí v spolupráci s miestnou architektonickou komunitou
- Podporovať strategické využitie potenciálu marketingu na prezentáciu, predaj či propagáciu lokálnych aktérov na Slovensku aj v zahraničí, produktov, ako aj celého spektra kultúrnych a kreatívnych odvetví

Špecifický cieľ 3.2.3

Rozvíjať potenciál územia vďaka komplexnej podpore podnikania

Zoznam operácií (hlavných smerov intervencií):

- Podporovať budovanie, obnovu a inovatívne využitie všetkých typov infraštruktúry a územia pre rozvoj udržateľného cestovného ruchu, vrátane kultúrneho a prírodného dedičstva, za podmienky zabezpečenia ich nevyhnutnej ochrany
- Skvalitňovať služby v oblasti cestovného ruchu (napr. spoločná certifikácia a značka kvality, vzdelávanie pracovníkov v odvetví CR) a rozširovať ponuku doplnkových služieb
- Prepájať historické pamiatky, kultúrne inštitúcie a ďalšie významné objekty formou chodníkov a cyklotrás, vrátane revitalizácie a dobudovania zelenej infraštruktúry v okolí, s cieľom vybudovať tzv. "zelené okruhy" ako priestor pre zdravé, zmysluplné a kultúrne hodnotné trávenie voľného času obyvateľmi – v úzkej koordinácii a synergii s partnermi (Prešovský samosprávny kraj, obce a iné subjekty)
- Podporovať využívanie nástrojov efektívneho a strategického marketingu v cestovnom ruchu pre prezentáciu lokality na národnej aj medzinárodnej úrovni a vytváranie optimálnych podmienok pre udržateľný destinačný manažment zohľadňujúci špecifické potreby územia
- Podporovať rozvoj a manažment kultúrneho turizmu v území, vrátane budovania branding
- Podporovať strategické využitie potenciálu marketingu na prezentáciu, predaj a propagáciu lokálnych aktérov, produktov, ako aj celého spektra služieb cestovného ruchu na Slovensku aj v zahraničí

2. Predpokladaný obsah strategického dokumentu
2.1.Charakter dokumentu
Na základe analýz je „Prešov 2030“ spracovávaný ako nový strategický dokument, ktorý reflektuje aj širšie vzťahy v území a uplatnenie integrovaného prístupu. „Prešov 2030“ je kľúčovým strednodobým strategickým dokumentom, ktorým sa budú samosprávy územia udržateľného mestského rozvoja pri výkone svojej činnosti usilovať o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov a návštevníkov. „Prešov 2030“ má povahu nového dokumentu v zmysle zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Dokument je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHRSR PSK a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie mesta Prešov a dotknutých obcí, zastrešuje všetky parciálne plánovacie dokumenty mesta Prešov a dotknutých obcí, smeruje k udržateľnému rozvoju územia a je realizovaný na princípe partnerstva.
2.2.Body obsahu PHRSR
Na základe predbežných analýz sa spracováva nový spoločný strategický rozvojový dokument, ktorý reflektuje aj širšie vzťahy územia a uplatnenie integrovaného prístupu. Obsah strategického dokumentu: 1. Úvod - východiská, relevantné vstupy a popis prípravy dokumentu. 2. Analytické východiská, trendy a odhad budúceho možného vývoja - zhodnotenie súčasnej situácie vrátane hodnotenia strategických a koncepčných dokumentov, kľúčové trendy vývoja, identifikácia vnútorného potenciálu vymedzeného územia a jeho špecifiká, identifikácia výziev - problémov potrieb, zhrnutie kľúčových zistení a odporúčania pre spracovanie stratégie rozvoja územia. 3. Strategická časť a rozvojová stratégia - vízia územia, strategické ciele a priority, definovanie vhodnej stratégie územia a vymedzenie priorít financovaných prevažne z EÚ fondov, strategickí sociálno-ekonomickí partneri. 4. Programová časť - strategické programy a navrhované intervencie, investičné a neinvestičné aktivity územia. 5. Realizačná časť, vrátane návrhu implementačného plánu, a plán monitorovania - nástroje/opatrenia/aktivity na implementáciu stratégie a osobitné definovanie tém a operácií financovaných z EÚ fondov, plán implementácie stratégie - rozdelenie úloh, činností a zodpovedností, časový harmonogram, implementačná štruktúra, identifikácia potreby aktualizácie alebo tvorby nového strategického dokumentu. 6. Finančná časť, vrátane návrhu finančného plánu - finančná stratégia, plán využitia zdrojov postupne na obdobie n+2 a výhľad (rozdelenie zdrojov podľa priorít, identifikácia predpokladaných finančných zdrojov). 7. Riziká implementácie a ich prevencia - identifikácia a zhodnotenie rizík implementácie programu (opatrenia, zodpovednosti za ich realizáciu, monitorovanie a hodnotenie). 8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania spoločného PHRSR - vo vzťahu k nadradeným a nižším úrovňam strategického riadenia, pre spolupracujúce subjekty a strategické dokumenty nižšej strategickej úrovne. 9. Prílohy
2.3. Vymedzenie územia a územné členenie stratégie/definované strategicko-plánovacie regióny (pri Vstupnej správe PHRSR VÚC a PHRSR skupiny obcí)
Územie udržateľného mestského rozvoja Prešov tvorí jadrové mesto Prešov s 84 824* obyvateľmi (*ŠÚ SR, k 01. 01. 2021), viac ako 49,09 % obyvateľov okresu Prešov a takmer 11 % obyvateľov celého Prešovského samosprávneho kraja. Mesto Prešov predstavuje metropolu Šariša, je okresným

mestom a sídlom Úradu Prešovského samosprávneho kraja. Administratívne mesto Prešov pozostáva zo štyroch katastrálnych oblastí: Prešov, Solivar, Šalgovík a Nižná Šebastová. UMR Prešov dotvárajú obce Haniska - 739* obyvateľov, Ľubotice - 3 638* obyvateľov a Záborské - 1080* obyvateľov.

Celkový počet obyvateľov územia udržateľného mestského rozvoja Prešov **UMR Prešov je 90 281.**

Vymedzeným územím pre spracovanie strategického dokumentu „PHRSR 2030“ je katastrálne územie mesta Prešov a obcí Haniska, Ľubotice a Záborské.

3. Uvažované/požadované variantné riešenia zohľadňujúce impulzy, výzvy, problémy, ciele a geografický rozmer PHRSR

Charakter identifikovaných výziev a problémov, ani geografický rozmer spoločného PHRSR nevyžaduje spracovanie variantných návrhov stratégie. V návrhu strategického dokumentu sa neuvažuje s variantným riešením.

4. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania PHRSR a zodpovednosti za jednotlivé kroky

Fáza/ Krok	Obsah	Začiatok fázy	Koniec fázy	Zodpovedná osoba/partner
Fáza 1	Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác	09/2020	10/2020	Riadiaci výbor PHRSR
Fáza 2	Prípravné práce, spracovanie a schválenie Vstupnej správy, vrátane predbežnej vízie	11/2020	04/2021	Prípravný tím/spracovatelia Vstupnej správy, Riadiaci výbor PHRSR
Fáza 3	Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR	05/2021	11/2021	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR, experti
Fáza 4	Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR	10/2021	01/2023	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR, experti
Fáza 5	Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov	01/2023	07/2023	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR, experti
Fáza 6	Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR	08/2023	09/2023	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR

Fáza 7	Spracovanie návrhu Akčného plánu – zásobník strategických investícií	09/2023	09/2023	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR, experti
Fáza 8	Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR	10/2023	12/2023	Riadiaci výbor PHRSR, tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR, experti
5. Vzťah PHRSR k iným strategickým dokumentom				
Názov dokumentu	Subjekt, ktorý dokument obstaral/schvaľoval	Časové zameranie	Relevantnosť k spracovávanému PHRSR	
Národné priority implementácie Agendy 2030 (ÚPVII SR)	ÚV SR/MIRRI	Do roku 2030 v aktualizácii	Východiskový dokument k strategickým cieľom a ukazovateľom, strategický dokument na národnej úrovni, vysoká miera (záväzný / nadriadený dokument)	
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	ÚV SR/MIRRI	Do roku 2030 v aktualizácii, platný od roku 2020	Strategický dokument na národnej úrovni, vysoká miera (záväzný / nadriadený dokument), východiskový dokument k strategickým cieľom a ukazovateľom	
Program rozvoja mesta Prešov na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025, s predĺženou platnosťou do konca roka 2023	Mesto Prešov	2015 -2023	Východiskový strategický dokument mesta	
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja	PSK	2021 – 2030	Východiskový strategický dokument PSK, regionálna úroveň, dokument	

			na regionálnej úrovni, synergické a komplementárne väzby v území UMR a na území mesta Prešov a obcí UMR, napr. strategické regionálne investície s významným dopadom na UMR Prešov
Kompletný zoznam relevantných dokumentov vo vzťahu k PHRSR tvorí samostatnú prílohu Vstupnej správy.			
6. Orgán kompetentný na prijatie PHRSR			
Mestské zastupiteľstvo mesta Prešov a miestne zastupiteľstvá obcí Haniska, Ľubotice a Záborské			
B. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch implementácie PHRSR			
a) Predpokladané požiadavky na vstupy/zdroje			
Finančné zdroje	Odhadovaná suma za vypracovanie dokumentu minimálne na úrovni 10 000 EUR.		
Ľudské zdroje	Predbežný odhad potrebných finančných prostriedkov po prerokovaní dokumentu, predpoklad minimálne 1 externý pracovník na DPP, 1 interný pracovník ako koordinátor, minimálne 1 externý expert.		
Materiálne zdroje	Materiálne zdroje súvisiace s animáciou a zabezpečením participácie aktérov, predpokladané náklady 2 000 EUR.		
b) Údaje o predpokladaných výstupoch/efektoch			
Integrované a udržateľné investície v rôznych oblastiach vo forme pripravených a realizovaných investičných a neinvestičných akcií v súlade s prioritami, strategickými a špecifickými cieľmi hodnotené a monitorované súborom ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu.			
Vytvorené kapacity územia v jednotlivých strategických oblastiach vytvárajúce podmienky pre dobré spravovanie územia mesta Prešov a obcí a model územnej spolupráce aktérov.			
Zlepšenie kvality života obyvateľstva vo vybraných strategických oblastiach využitím možností zelenej a digitálnej transformácie hodnotené získavaním kvalitatívnych dát.			
c) Možné riziká súvisiace s tvorbou a implementáciou PHRSR			
Kľúčovými rizikami súvisiacimi s tvorbou a implementáciou strategického dokumentu sú:			
a) Tvorba nového dokumentu a príprava integrovaných investičných balíčkov, vrátane jednotlivých projektov			
- nedostatočné povedomie odbornej a laickej verejnosti o cieľoch regionálnej politiky SR a kohéznej politiky EÚ, o princípoch integrovaného prístupu, deficity strategického prístupu-preferovanie momentálnych potrieb oproti dlhodobému dopadu... - nezáujem expertov a relevantných aktérov o participáciu na príprave dokumentu, - právne a legislatívne prekážky - zmena legislatívy, náročný proces schvaľovania súvisiacich dokumentov, - zameranie samosprávy na operatívu a následne nedostatok času na dialóg a koordináciu jednotlivých odborov a oddelení, - nedostatočná podpora, resp. dostupnosť odborných kapacít,			

- nedosiahnutie dohody o prioritách PHRSR územia.

b) Implementácia PHRSR

- nezabezpečenie časového a vecného súladu realizácie jednotlivých investícií/projektov,
- nedostatočná finančná kapacita na spolufinancovanie,
- neefektívna koordinácia relevantných aktérov a partnerov, nedostatok času na kvalitnú predprojektovú a projektovú prípravu projektov, vrátane procesov VO,
- nedostatočná flexibilita a možnosť rozhodovania o finančnej podpore „tematických, podporných“ projektov v rámci disponibilnej alokácie,
- nedostatočná spolupráca so sociálno-ekonomickými partnermi (ďalej „S-EP“),
- nevládnutá vecná, časová a priestorová previazanosť odvetvových stratégií a koncepcií.

c) Ďalšie riziká:

- nedostatočná metodická podpora z národnej úrovne,
- slabá koordinácia na úrovni subregionálnej/regionálnej,
- nezáujem žiadateľov/partnerov o financovanie z EÚ,
- nedostatočná komplementarita vo využívaní rôznych finančných nástrojov a možnosti viaczdrojového financovania,
- nedostatočné monitorovanie a hodnotenie výsledkov a dopadov investícií/intervencií na území.

C. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenie kľúčových partnerov (hlavných aktérov rozvoja, dotknutej verejnosti, vrátane jej združení a osobitne sociálno-ekonomických partnerov)

1.1. Definovanie hlavných aktérov rozvoja obce/skupiny obcí/mesta/VÚC

Medzi hlavných aktérov rozvoja v meste Prešov a dotknutých obciach patria subjekty (fyzické a právnické osoby), ktoré zohrávajú akúkoľvek úlohu v rozvoji mesta bez ohľadu na to, ako sú dotknuté a aký záujem majú o účasť na procese rozhodovania, tvorby a implementácie PHRSR UMR Prešov.

Dotknuté obce: obce tvoriace súčasť UMR Prešov, susediace obce

Dotknuté VÚC: Prešovský samosprávny kraj

Orgány štátnej a verejnej správy: Okresný úrad Prešov, Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny na území územia udržateľného mestského rozvoja

1.2. Definovanie dotknutej verejnosti

Za dotknutú verejnosť sa považujú subjekty (fyzické a právnické osoby) dotknuté procesom tvorby a implementácie spoločného PHRSR. Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie vstupuje do procesu tvorby a schvaľovania spoločného PHRSR aj verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu spoločného PHRSR pred jeho schválením. Medzi dotknutú verejnosť patria fyzické osoby staršie ako 18 rokov, právnické osoby a občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.

1.3. Definovanie partnerov verejného sektora – sociálno-ekonomických partnerov

Identifikácia partnera	Hlavná motivácia partnera pre spoluprácu	Kapacita pre zapojenie do tvorby PHRSR	Návrh inštitucionalizácie partnerstva	Návrh kľúčových fáz zapojenia partnera
Prešovská univerzita v Prešove	Príprava a realizácia spoločných	Expertíza v špecifických oblastiach	Konzultačné fórum, vybrané aktivity	Všetky fázy prípravy a implementácie

	projektov a aktivít vo vybraných oblastiach			dokumentu
Fakulta výrobných technológií, TU Košice so sídлом v Prešove	Príprava a realizácia spoločných projektov a aktivít vo vybraných oblastiach	Expertíza v špecifických oblastiach	Komora ostatných S-EP	Všetky fázy prípravy a implementácie dokumentu
Vybrané MVO	Príprava a realizácia spoločných projektov a aktivít vo vybraných oblastiach	Personálna kapacita	Konzultačné fórum, vybrané aktivity	Všetky fázy prípravy a tvorby dokumentu
Prešovský samosprávny kraj (PSK)	Integrovaný prístup a realizácia spoločných projektov	Personálna kapacita	Komora regionálnej samosprávy	Všetky fázy prípravy a tvorby dokumentu
Regionálna komora SOPK so sídlom v Prešove	Príprava a realizácia spoločných projektov a aktivít vo vybraných oblastiach	Personálna kapacita	Komora ostatných S-EP	Všetky fázy prípravy a tvorby dokumentu
GREEN CUBATOR, n.o.	Rozvoj územia v oblasti pôsobnosti subjektu	ŽP, odpady	Komora ostatných S-EP	Fáza 1 - 5
Eneco, s.r.o.	Rozvoj územia v oblasti pôsobnosti subjektu	Energetika, IT	Komora ostatných S-EP	Fáza 1 - 5
CYKLOPO koordinačné centrum	Rozvoj územia v oblasti pôsobnosti subjektu	Doprava, cyklodoprava	Komora ostatných S-EP	Fáza 1 - 5
Gréckokatolícka Charita Prešov	Rozvoj územia v oblasti pôsobnosti subjektu	Sociálne služby, cirkev	Komora ostatných S-EP	Fáza 1 - 5
1.3.1. Návrh koordinačnej štruktúry procesu spracovania PHRSR				
Gestor tvorby stratégie	Ing. Andrea Turčanová (do 23. 11. 2022) Ing. František Ol'ha (od 23. 11. 2022)			
Koordinátor prípravných prác	Mgr. Martina Dubecká			

Koordinátor tvorby stratégie	Mgr. Martina Dubecká
Členovia riadiaceho výboru	RNDr. Zuzana Bednárová, PhD. RNDr. Bibiána Matlák, PhD. Ing. Ján Pecuch Ing. Andrea Turčanová/Ing. František Olša Kristína Maliňáková Ladislav Šimkovič JUDr. Miroslav Makara/Mgr. Nicole Rubisová Ing. Soňa Hatoková Ing. Ján Ilkovič Viera Štupáková PhDr. Peter Valiček Ing. Helena Virčíková Dr. h. c. mult. prof. Ing. Jozef Zajac, CSc.
Tím pre koordináciu tvorby a implementácie	Mgr. Daniela Olejárová, PhD. Ing. Marek Hrubčo Mgr. Ján Vysocký Ing. Mária Mularčíková Mgr. Martina Dubecká Ing. Magdaléna Artimová Ing. Janka Nemcová, PhD. JUDr. Veronika Vozárová PhDr. Andrea Hagovská
Pracovné skupiny zodpovedné za jednotlivé úlohy	
Pracovné tímy interné a ich koordinátori	Tematické pracovné skupiny a ich koordinátori
Udržateľné a odolné prostredie - Odbor životného prostredia a dopravnej infraštruktúry, - Odbor územného rozvoja, architektúry a výstavby, - Odbor riadenia projektov	TPS: Životné prostredie, technická a dopravná infraštruktúra Tematická príslušnosť: - Životné prostredie - Klimatické zmeny - Mobilita - Energetika - Odpadové hospodárstvo - Technická infraštruktúra
Služby pre dôstojný život - Odbor školstva, kultúry a cestovného ruchu, Odbor služieb pre občanov, - Mestská polícia v Prešove, - Kancelária primátora mesta, - Odbor územného rozvoja, architektúry a výstavby, - Odbor riadenia projektov	TPS: Sociálne a zdravotnícke služby a trh práce TPS: Kultúra, voľný čas a cestovný ruch Tematická príslušnosť: - Sociálne a zdravotnícke služby - Vzdelávanie - Trh práce - Kultúra a cestovný ruch - Šport - Voľnočasové aktivity - Bezpečnosť
Strategický rozvoj a dobré spravovanie - Kancelária prednostu, - Odbor školstva, kultúry a cestovného ruchu, Odbor financií a mestského majetku, - Odbor územného rozvoja, architektúry a výstavby, - Odbor riadenia projektov	TPS: Výskum, vývoj, MSP a verejná správa Tematická príslušnosť: - Veda, výskum, inovácie - Verejné spravovanie - Ekonomický rozvoj - MSP - Participácia

2. Zoznam dotknutých subjektov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a doplnení niektorých zákonov

1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti, vrátane jej združení:

Zainteresovanou verejnosťou sú všetci občania, združenia a iniciatívy občanov, právnické a fyzické osoby pôsobiace na území mesta Prešov a dotknutých obcí.

2. Zoznam dotknutých subjektov:

- Obce (s hranicou katastra)
- Prešovský samosprávny kraj

Regionálne orgány štátnej správy

- Okresný úrad Prešov,
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva

Orgány špecializovanej štátnej správy

- Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Pribinova 25, 811 09 Bratislava
- Ministerstvo dopravy SR, Námestie slobody č. 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Ministerstvo hospodárstva SR, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava 212
- Ministerstvo zdravotníctva SR, Limbová 2, P.O. BOX 52, 837 52 Bratislava 37
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Stromová 1, 813 30 Bratislava
- Ministerstvo financií SR, Štefanovičova 5, P. O. BOX 82, 817 82 Bratislava
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitálska 4,6,8, 816 43 Bratislava
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, 812 72 Bratislava
- Ministerstvo kultúry SR, Nám. SNP č. 33, 813 31 Bratislava – Staré Mesto

Ďalšie dotknuté subjekty:

- Štátna ochrana prírody, Tajovského 28B, 974 01 Banská Bystrica
- LESY SR, Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica
- Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice
- Slovenská správa ciest, Miletičova 19, P.O.BOX 19, 826 19 Bratislava
- Železnice SR, Bajkalská 720/41, 821 05 Ružinov
- Krajský pamiatkový úrad, Hlavná 2928/115, 080 01 Prešov
- Železnice SR, Bajkalská 720/41, 821 05 Ružinov

3. Dotknuté susedné štáty

Nie je relevantné, nie sú dotknuté.

VZŤAH PHRSR K INÝM STRATEGICKÝM DOKUMENTOM (kompletný zoznam)

Strategické dokumenty a politiky EÚ

- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027
- Európska zelená dohoda (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030
- Stratégia Rady Európy pre mládež do roku 2030
- EÚ Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie, COM(2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050, COM(2011) 112 v konečnom znení
- Energetický plán do roku 2050 COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania

Strategické dokumenty a politiky SR

- Národné priority implementácie Agendy 2030, ÚPVII SR
- Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, ÚPVII
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS), MDV SR, rok spracovania 2001, aktualizované 2011
- Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021-2027, MIRRI SR
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030, MH SR
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, MDV SR, v platnosti
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, MŽP SR
- Zelenšie Slovensko - Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, MŽP SR
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, MDV SR
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030, MIRRI
- Integrovaný národný energetický a klimatický plán do roku 2030, MH SR
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, MŽP SR, rok aktualizácie 2018
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, MIRRI
- Program Slovensko 2021 – 2027, MIRRI, schválený EK 23. 11. 2022
- Implementačná stratégia - systém integrovaného poskytovania zdravotnej starostlivosti: Modernizácia zdravotníckej infraštruktúry a zlepšenie dostupnosti kvalitných služieb v primárnej a akútnej lôžkovej zdravotnej starostlivosti, Ministerstvo zdravotníctva SR, rok aktualizácie 2018
- Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 - 2030, Ministerstvo zdravotníctva SR, obdobie 2014 - 2030
- Ďalšie sektorové koncepčné dokumenty SR

Strategické dokumenty územia UMR a VÚC

- Územné plány samospráv v rámci UMR Prešov (mesto Prešov, obec Ľubotice, obec Haniska, obec Záborské)
- Program rozvoja mesta Prešov na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025
- Stratégia udržateľného rozvoja dopravy mesta Prešov, mesto Prešov, 2015 - 2022,
- Akčný plán udržateľného energetického rozvoja mesta Prešov, mesto Prešov, rok spracovania 2018 - Závazok Dohovoru primátorov a starostov
- Základná stratégia adaptácie na nepriaznivé zmeny klímy na území mesta Prešov, mesto Prešov, rok spracovania 2018 - Závazok Dohovoru primátorov a starostov
- Program odpadového hospodárstva mesta Prešov, mesto Prešov, 2015 - 2020
- Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb, mesto Prešov, 2018 - 2025
- Potenciál mesta Prešov v oblasti Smart City, mesto Prešov, rok spracovania 2018
- Stratégia rozvoja kultúry mesta Prešov, mesto Prešov, 2021 - 2026 (2031)
- Systém energetického manažérstva mesta Prešov, mesto Prešov, rok spracovania 2020
- Program rozvoja bývania mesta Prešov do roku 2030, mesto Prešov, 2023 - 2030
- PHSR obce Haniska na roky 2015 - 2020, obec Haniska
- Komunitný plán sociálnych služieb 2018 – 2023, obec Haniska
- Nízkouhlíková stratégia obce Haniska na roky 2021 – 2031, obec Haniska
- PHSR obce Ľubotice na roky 2015 - 2023, obec Ľubotice
- Komunitný plán sociálnych služieb obce Ľubotice na roky 2018 – 2027, obec Ľubotice
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Záborské na roky 2015-2025, obec Záborské
- Komunitný plán Záborské (2016 – 2025), obec Záborské
- Program ochrany obce Záborské pred lokálnymi záplavami, zosuvmi, suchom a na ozdravovanie klímy katastra obce, obec Záborské, rok spracovania 2021
- Naše Tri prúty, MAS Tri prúty, rok spracovania 2018
- Konceptia rozvoja cestovného ruchu v regióne Dolný Šariš v kontexte širších vzťahov medzi prirodzenými destináciami a vzájomného prepojenia aktivít na území Prešovského samosprávneho kraja, OOCR Región Šariš, rok spracovania 2021Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja (PUM), Prešovský samosprávny kraj, PUM definuje potreby kraja v oblasti dopravnej infraštruktúry pre obdobie 2025, 2030, 2040 a 2050
- Územný plán Prešovského samosprávneho kraja
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 – 2025, Prešovský samosprávny kraj
- Stratégia PSK pre mládež na roky 2015 - 2020 s výhľadom do roku 2025, Prešovský samosprávny kraj
- Kostrová sieť cyklistických trás v Prešovskom samosprávnom kraji, Prešovský samosprávny kraj, rok spracovania 2018
- Quo vadis, Romale? Rómske komunity na území Prešovského samosprávneho kraja, Prešovský samosprávny kraj, rok spracovania, Prešovský samosprávny kraj, rok spracovania 2021
- Adaptačná stratégia PSK (v návrhu), Prešovský samosprávny kraj
- Nízkouhlíková stratégia PSK (v návrhu)
- Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2021 – 2025, Prešovský samosprávny kraj
- Ďalšie sektorové koncepčné dokumenty VÚC Prešov a UMR Prešov